

Bogusław Soltys, Maciej Skory

doktorzy nauk prawnych, Zakład Prawa Gospodarczego Uniwersytetu Wrocławskiego

Sąd Arbitrażowy przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu – podstawy funkcjonowania i orzekania

Sąd Arbitrażowy przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu jest wyodrębnioną, samodzielną i niezależną jednostką organizacyjną w zakresie orzecznictwa, koncyliacji i opiniowania, powołaną do niezawisłego i bezstronnego rozstrzygania sporów, a także do prowadzenia postępowań pojednawczych i wydawania specjalistycznych ekspertyz.

Sąd Arbitrażowy przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu powstał na początku lat 90., kiedy to możliwe stało się utworzenie takiej jednostki przy izbie gospodarczej. Na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 4 ustawy z 30.5.1989 r. o izbach gospodarczych (Dz.U. Nr 35, poz. 195 ze zm.) powołano wówczas Stały Sąd Polubowny przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu. Twórcą Sądu i autorem jego pierwszego regulaminu był dr **Roman Chalimoniuk**, który przez wiele lat pełnił funkcję prezesa sądu. Stały Sąd Polubowny w ciągu swojej działalności rozpoznał wiele różnorodnych spraw o różnych wartościach przedmiotu sporu. W praktyce sądu przeważały spory z zakresu prawa budowlanego, obrotu nieruchomościami, prawa bankowego, działalności wydawniczej, umów sprzedaży, dostawy, najmu, zlecenia oraz agencji.

W 2005 r. dokonana się zmiana władz Sądu. Prezesem został radca prawny dr **Bogusław Soltys**, partner kancelarii IURICO, wiceprezesami: radca prawny prof. dr hab. **Elwira Marszałkowska-Krzes** oraz radca prawny dr **Maciej Skory**, a funkcję sekretarza objęła radca prawny **Magdalena Sierny**. W 2007 r. Stały Sąd Polubowny przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu przyjął nowy Regulamin opracowany przez dr **Bogusława Soltysa**, który problematyką arbitrażu zajmuje się także w ramach swojej pracy naukowej. Regulamin ten obowiązuje, począwszy od 26.3.2007 r. Podstawowym założeniem nowej regulacji stało się przyspieszenie i usprawnienie działania Sądu oraz uatrakcyjnienie świadczonych przez niego usług. W tym celu **wprowadzono do Regulaminu szereg rozwiązań umożliwiających skrócenie okresu rozpoznawania spraw oraz precyzujących procedurę rozpoznawania sporów, zwłaszcza z udziałem pod-**

miotów zagranicznych. Poszerzono również ofertę Sądu Arbitrażowego o prowadzenie koncyliacji (postępowanie pojednawcze) oraz wykonywanie ekspertyz z różnych dziedzin wymagających wiedzy specjalnej, w oparciu o biegłych rekomendowanych i wpisanych na listę funkcjonującą przy Sądzie. Jednocześnie wraz z przyjęciem nowego Regulaminu Stały Sąd Polubowny przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej zmienił nazwę na Sąd Arbitrażowy przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu.

Sąd Arbitrażowy przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej jest **uprawniony do zajmowania się sporami gospodarczymi**, w szczególności dotyczącymi rozliczeń pomiędzy przedsiębiorcami. W bieżącej pracy Sądu przeważają aktualnie zagadnienia dotyczące rozliczenia inwestycji i robót budowlanych oraz związane z realizacją innych umów gospodarczych. W porównaniu do sądów powszechnych Sąd Arbitrażowy w większym stopniu umożliwia rozpoznanie i rozstrzygnięcie danej sprawy w sposób odpowiadający jej specyfice. Osoby arbitrów współpracujących z Sądem reprezentują wysoki poziom merytoryczny wydawanych rozstrzygnięć. Wśród rozjemców znajdują się wybitni przedstawiciele arbitrażu polskiego i zagranicznego. Wielu z nich to powszechnie znani i uznani prawnicy, w tym przedstawiciele nauki z bogatym doświadczeniem praktycznym.

Rozpoznanie sprawy przez Sąd Arbitrażowy przy DIG to **w miarę szybka, sprawna i skuteczna metoda polubownego rozstrzygnięcia sporów, stanowiąca skuteczną alternatywę dla kosztownego i czasochłonnego postępowania w sądownictwie powszechnym.** Postępowanie polubowne w głównej mierze kształtowane jest przez strony sporu w zapisie na sąd polubowny i w późniejszych umowach. Strony mogą uzgodnić zasady i sposób postępowania przed Sądem Arbitrażowym. W odniesieniu do rozpatrywanych spraw mają m.in. swobodę w wyborze arbitrów, miejsca arbitrażu i języka, w którym prowadzone jest postępowanie. Standardowo, tak jak to jest przyjęte w większości sądów polubownych, postępowanie jest jednoinstancyjne. Nie ma więc możliwości skorzystania ze środków odwoławczych czy też np. ze skargi kasacyjnej. W przypadku zakwestionowania orzeczenia jedyną drogą jest żądanie uchylenia wyroku w drodze nadzwyczajnego środka prawnego, jakim jest skarga realizowana w trybie przewidzianym przepisami KPC. Dodatkowymi atutami Sądu Arbitrażowego są również poufność i zmniejszony formalizm całego postępowania.

Wyroki Sądu Arbitrażowego są traktowane w swej istocie jak wyroki sądów państwowych, mają wymiar ostateczny, a ich przymusową egzekucję przeprowadza komornik państwowy. Ponadto podlegają one wykonaniu w ponad 140 państwach, które przystąpiły do Konwencji nowojorskiej o uznaniu i wykonaniu zagranicznych orzeczeń arbitrażowych. Zasadniczym jednak sposobem realizacji orzeczeń Sądu Arbitrażowego jest dobrowolność podmiotu zobowiązanego, który poprzez poddanie się kognicji sądu przygotowany jest do akceptacji rozstrzygnięcia, o ile nie narusza ono podstawowych zasad porządku prawnego. Brak dobrowolnej realizacji orzeczenia może spowodować podanie jego treści do wiadomości publicznej, co zwykle traktowane jest w środowisku przedsiębiorców jako dyshonor.

Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie Sądu Arbitrażowego przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej **wymaga umowy stron**. Należy w niej wskazać przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć (tzw. zapis na sąd polubowny). Taki zapis może być zawarty w umowie regulującej określony stosunek prawny między stronami bądź w odrębnej umowie. Możliwe są dwa rodzaje takich zapisów:

- w formie tzw. klauzuli arbitrażowej formułowanej w umowie na wypadek sporu, który może powstać w przyszłości na tle określonego stosunku prawnego bezpośrednio wynikającego lub związanego z zawieraną umową. Przykładowo może ona przybrać następującą treść:

„Wszelkie spory, nie wyłączając sporów pozaumownych, jakie wynikły lub mogą wyniknąć z umowy lub w związku z jej zawarciem i wykonywaniem oraz innych aktów stanowiących integralną część umowy, strony poddają pod rozstrzygnięcie Sądu Arbitrażowego przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu, stosownie do regulaminu tego Sądu obowiązującego w dacie wniesienia pozwu”;

- w formie odrębnej umowy zawieranej zwykle w przypadku poddania pod rozstrzygnięcie Sądu Arbitrażowego konkretnego już istniejącego sporu. Przy tej formie zapisu na sąd polubowny minimalna treść pisma powinna wskazywać przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wyniknąć; przykładowo:

„W związku z powstaniem sporu w zakresie wykonania Umowy (...) zawartej w dniu (...) pomiędzy (...) strony niniejszym zgodnie poddają spór bliżej opisany w załączniku do umowy pod rozstrzygnięcie Sądu Arbitrażowego przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu, stosownie do regulaminu tego Sądu obowiązującego w dacie wniesienia pozwu”.

Do zawarcia umowy arbitrażowej może także dojść w wyniku niezaprzeczenia w złożonej odpowiedzi na pozew oświadczeniu powoda o istnieniu właściwości Sądu Arbitrażowego.

Zapis na sąd polubowny powinien być sporządzony **na piśmie**. Wymaganie dotyczące formy zapisu na sąd polubowny będzie spełnione także wtedy, gdy zapis zamieszczony zostanie w wymienionych między stronami pismach lub oświadczeniach złożonych za pomocą środków porozumienia się na odległość, które pozwalają utrwalić ich treść.

Obok rozpatrywania sporów Sąd Arbitrażowy przy DIG oferuje również możliwość skorzystania z wiedzy specjalistów z wielu dziedzin obrotu gospodarczego. Utworzono listę ekspertów, którzy sporządzają opinie nie tylko w toku postępowania, ale również w każdym innym przypadku na zlecenie przedsiębiorcy. Ekspertyza może być więc niezwykle cenna nie tylko przy sporach rozstrzyganych przed Sądem Arbitrażowym, ale także przed sądami powszechnymi, a także może spełniać rolę poznawczą przed wszczęciem postępowania sądowego i niezależnie od niego. Lista ekspertów sukcesywnie się powiększa. Aktualnie Sąd Arbitrażowy dysponuje ekspertami z podstawowych

gałęzi gospodarki, takich jak: architektura, budownictwo, chemia, ekonomia, elektroenergetyka i informatyka.

Informacje o Sądzie Arbitrażowym przy Dolnośląskiej Izbie Gospodarczej we Wrocławiu można znaleźć na: **www.sa.dig.wroc.pl**.